

Puuetega inimeste päeva tänumeene ja tänukirja saajad 2013!

Eesti Puuetega Inimeste Koda on alates 1995. aastast igal aastal, rahvusvahelisel puuetega inimeste päeval, tunnustanud ja tänanud neid inimesi, organisatsioone kes on andnud oma hindamatu panuse puuetega inimeste elu parandamisse Eestis. Käesoleval aastal on pöhirõhk tööküsimustel, millest tulenevalt vaatasime koos kõigi teiega enda ümber ja märkasime neid asutusi, ettevõtteid ja inimesi, kes on teinud rohkem kui neilt on oodatud ning võtnud enda ridadesse vastu puuetega inimesed, pakkudes neile tööd, tuge, kohandades töökohti ja tööaega ning teinud ära suure töö erivajadustega töötajate integreerimiselt töökeskkonda.

2013. aasta 10 nominenti puuetega inimeste päeval olid:

---

1. AS Nõo Lihatööstus ja direktor TOOMAS KRUUSTÜK.

AS Nõo Lihatööstus loodi 1992 aastal ning **Toomas Kruustük** on AS Nõo Lihatööstust juhtinud ettevõtte algusest peale.

Toomas Kruustük on oma firmasse tööle võtnud 6 kuulmispuudega inimest ja on Tartumaal suurim töandja puudega inimestele. Ta on nii ettevõtte juhina kui ka inimesena ääretult sümpaatne ning oskab inimesi enda ümber hinnata ja neid motiveerida. Kõigisse oma töötajatesse, ka nendesse, kes ei kuule, on ta sisendanud - püüdke olla parimad! Igal aastal valitakse Nõo Lihatööstuses aasta parim töötaja ja selleks on valitud ka kuulmispuudega noormees.

Juhist sõltub õhkkond ettevõttes ja kuna direktor suhtub kõigisse töötajatesse võrdselt ja lugupidamisega, siis on kogu ettevõttes terve suhtumine - kõigis nähakse eelkõige inimest, mitte puuet. Kuulmispuudega töötajad tunnevad end Nõo Lihatööstuses võrdsete ja hinnatutena, seetõttu püüavad ka nemad anda endast parima. Oleks selliseid töandjaid Eestis rohkem!

---

2. Eesti Post As-i Saaremaa Kandekeskuse

Eesti Postil ja Saaremaa Kandekeskusel on Saaremaa PIK-iga pidev töötamise toetamise koostööleping aastast 2009. Eesti Post on meeldiv koostööpartner sellesõna otseses tähenduses: koostöövalmis ja kaasamõtlev, asjalik ja sõnapidaja.

Ettevõttes töötab nii psüühilise erivajadustega kui füüsilise puudega inimesi, kellele kohandatakse ka vajadusel sobiv tööaeg või koht; töötajal on võimalus töötada koos tugiisiku või juhendajaga.

Eesti Post on eeskujuks teistele asutustele töövõimereformi käivitamisel ja läbiviimisel.

Erilised tänud Margit Tammelehele, Eesti Posti esindaja Saaremaa kandekeskuse juhatajale

---

3. SEVE Ehituse AS

Firma on spetsialiseerunud elementmajade ehitamisele, tellimusi täidetakse lisaks Eestile ka Soomes ja Norras. Firma omanik ja looja on Vello Enniste.

Alates 1995 on võetud tööle kurte ehitajaid, praegu töötab neid seal 17. On olnud ka rohkem, aga mitmetel põhjustel on kaader ka vahetunud.

Kurtidele töötajatele on loodud väga head tingimused, neid usaldatakse, on lastud neil ise komplekteerida oma brigaadid ning teenistus on oluliselt üle Eesti keskmise. Kurtide brigaadid on üsna iseseisvalt täitnud suuremahulisi tellimusi ning nende tööga ollakse väga rahul.

Kui muidu peljatakse kurtide töölevõtmisel keelebarjääri ja suhtlemisraskusi, siis selles ettevõttes seda probleemi pole, mitmed kaastöötajad ja firmajuhid on ise ära õppinud viipekeele.

Kurtide hulgas on firma maine tööandjana väga kõrge ning sinna töölesaamiseks on isegi järjekord.

---

4. Rimi Food AS

Rimi hüper- ja supermarketid kuuluvad Baltimaade juhtiva jaekaubandusettevõtte Rimi Baltic AB kaupluste hulka. Eestis on ettevõtte ärinimeks Rimi Eesti Food AS. Rimi Baltic ainuomanikuks on Rootsi ICA Groupile kuuluv ICA Baltic AB. Kokku on Rimi Baltic AB-l kolmes Balti riigis 234 kauplust (Eestis 84, Lätis 114 ja Leedus 36), sealhulgas Eestis: 13 hüpermarketit; 18 supermarketit; 53 odavmüügikauplust (Säästumarket). Rimi Baltic on tööandjaks rohkem kui 10 000 inimesele. Rimi Eesti Foodis töötab neist 2700. Täna töötab Rimis 49 erivajadustega töötajat. Ettevõtte on tulevikus huvitatud veelgi enam erivajadustega inimesi tööle võtma. Võrdluseks saab tuua, et Rimi emaettevõttes töötab tänase seisuga näiteks 1200 erivajadusega inimest. Rimi kollektiivi kuuluvad kuulmispuudega töötajad, kuid on ka liikumispuudega töötajaid, just hiljuti liitus kollektiiviga ratastooli kasutaja. Liikumispuudega inimestele kohandatakse töökeskkond sobivaks. Lisaks leivad kärupaigaldajana tööd intellektipuudega inimesed.

---

5. MTÜ Abikäsi – Indrek Ülper ja Marko Simberg

MTÜ abikäsi on sotsiaalne ettevõtte, mis alustas oma tegevust 2009.a. eesmärgiga parandada erivajadustega inimeste tööhõivet. Tuule sai ettevõtte tiibadesse uute ettevõtjate konkursil Ajujaht 2010, kus võideti sotsiaalse ettevõtte eriauhind. Kui algsest sooviti inimesi vahendada tööturule, siis tegelikult kujuneti töökeskuseks, kust inimene suunatakse avatud tööturule alles siis, kui ta on selleks valmis. Tegutsetakse, et tõsta puuetega inimeste mainet tööturul, ettevõtjate teadlikkuse tõstmiseerivajadustega inimeste värbamisest, koostööpartnerite leidmineedasisteks tegevusteks puuetega inimeste tööhõive parandamisel. Nad usuvad, et töö on iseseisva ja täisväärtusliku elu oluline osa ning igaühel on mingeid oskusi ja võimeid pakkuda. Paljud ettevõtted, kes on palganud erivajadusega inimese on seda teinud just MTÜ Abikäsi toel, abil või suunamisel. MTÜ-s Abikäsi töötavad inimesed, kes teevad oma tööd suure südamega ning lisaks on nad algatanud „Töötame koos“ tunnusmärgi. „Töötame koos“ on erivajadusega inimeste sõbraliku tööandja tunnusmärk, mis sümboliseerib tolerantsust, hoolivust ja toetust nende tööle värbamisel, hoidmisel ja elukvaliteedi arendamisel. Prioriteetide hulka kuulub ka puuetega inimeste motiveerimine, nende vaba aja veetmise võimaluste edendamine ning tervislike eluviiside tutvustamine. Märgi avalik eksponeerimine aitab tõsta ka teiste tööandjate teadlikkust erivajadusega inimestest kui heast potentsiaalsest tööjõust ning julgustab neid tööturule kaasama

---

6. Harju Maakohtu Registriosakond

Käesoleva aasta alguses oli Harju Maakohtu Registriosakond koostöös Justiitsministeeriumiga valmis tööle võtma kuni 10 erivajadusega inimest Eesti Kinnistusraamatute paberilt digiteerituks muutma. Alates 2011. aastast oldi vähemalt neljal korral interneti vahendusel CV-keskuse kaudu vabu töökohti välja kuulutanud, kuid selle

peale ei tulnud ükski puudega inimene töökohaga tutvuma. Oma sooviga pöörduti Eesti Puuetega Inimeste Koja poole – kust leida sobivad inimesed, millised on erivajadused ja soovid, millega peab arvestama, kuidas töökohti kujundama ja ligipääsetavaks muutmata. Peale seda mitme osapoole koostööd (Registriosakond, EPIKoda ja MTÜ Abikäsi) tehti ettevalmistused erivajadustega inimeste tööle võtmiseks. Mõni ei kuule ega kõnele, mõnel on raskusi liikumisega ja mõne elu on teinud keeruliseks häiritud vaimne tervis. Kuid eranditult kõigil on olemas olulisim – tahe. Tahe töötada, tahe olla kasulik, tahe olla vajalik, tahe töö eest palka saada. Aga on ju ammu selge, et ainuüksi tahtest ei piisa. Alates aprillist töötab digiteerijana 9 erivajadusega inimest, kes tulevad oma tööga toime ning on muutnud töökeskkonna mitmekesisemaks, teised töötajad avatumaks ning arvestavamaks. Töökeskkond vajab üha parandamist, kuid teades vajadusi saab ligipääsu aina parandada. Mida kiiremini avastame, et puude taga on tihti peidus väga hea töötaja ning näeme ka ise vaeva tema ülesleidmisega, seda parem.

---

7. DORPAT TERVIS OÜ juhataja DAGMAR SELI.

Dorpat Tervis on pakkunud juba üle kuue aasta tööd neljale nägemispuudega massöörile. Tunnustame DAGMAR SELI't kui tööandjat, kes on loonud kõik töötingimused nägemispuudega inimestele ning on alati sõbralik ja lahke oma töötajate suhtes.

---

8. Sanatoorium Tervis ASI

Sanatoorium Tervis on ettevõtte, kes ei karda väljakutseid ega riske. See ettevõtte on tööandjaks kolmele pimemassöörile. Sanatooriumil on hea koostöö Pärnu Töötukassaga. Algselt praktikantidena töötanud masöörid on leidnud julgustust ja juhendamist just ettevõtte kollektiivi poolt. Üheskoos on leitud võimalusi töökoha ja keskkonna kohandamiseks arvestades nägemispuudega inimeste erivajadusi.

Tagasiside seal töötavalt massööridelt on alati positiivne. Nad tunnevad ennast selles kollektiivis täisväärtuslike ühiskonna liikmetena.

Tahaksin siiralt, et meie väikese linna ettevõtte leiaks tunnustust, sest pimemassööride koolituse läbinud nägemispuudelitest üks on täiesti pime ja teine praktiliselt pime (näeb ainult varjusi hea valguse puhul) ja kolmas on väikese nägemisjääduga. Nad kõik töötavad selles asutuses juba aastaid. See asutus on ju eeskujuks kõigile, kes suudab tööd pakkuda ka puudega inimestele ja seeläbi vähendada töötust.

---

9. ISS Eesti AS

ISSi näol on tegu 1901. aastal Taanist alguse saanud ja tänaseks üle maailma kokku 50 riigis tegutseva ettevõttega, mille käive ulatub üle 10,7 miljardi euro ja kus töötab ca 530 000 inimest. ISS Eesti AS on enam kui 10 aastase kogemusega Eesti suurim ja jõudsalt kasvav kinnisvara haldamist, hooldamist ja erinevaid puhastusteenuseid pakkuv kontsern, kus täna töötab ca 1800 inimest. ISS Eesti 1800 töötajatest on ligikaudu 13% kas väiksema või suurema töövõimekaotusega. Antud inimesed töötavad üldjuhul puhastusteenindaja ja välitööde puhastusteenindaja, hooldustehniku ametikohal või leiavad rakendust kontoritöodes. Täna Eestis suurima erivajadustega inimestele tööandja kollektiivi on kuulnud nii nägemis- kui kuulmispuudega, samuti vaimse tervise häiretega, sh autismihäiretega inimesi.

---

10. Ain Kuusiku, Alexela OIL tegevdirektori

2005.a. võimaldas Alexela Oil kahele ratastooliga inimesele tööd klienditeenindajana.

See oli julge samm, võtta tööle sügava puudega inimesed. Töötamine on andnud neile inimestele tagasi elutahte ja tunda end vajalikena tööjõuturul. Ühtlasi annab töötasu puudega inimese pensionile märkimisväärse lisa. Tunne, et nad on vajalikud, on teinud kahe inimese elu elamisväärseks.

Lisaks väärivad esiletoomist:

1. Eesti Töötukassa teenuste osakonna peaspetsialist Tiia Sihver
2. MTÜ Merimetsa Tugikeskus ja Saima Kalgan
3. Tallinna Tehnikaülikool
4. MTÜ Pimedate Töökeskus Hariner
5. MTÜ Iseseisev Elu ja Maire Koppel
6. Nefab Packaging OÜ ja Erki ja Ülle Susi
7. MTÜ Jõgevamaa Tugikeskus
8. MTÜ Eesti Vaimupuuetega Inimeste Tugiliit ja Agne Raudmees